XVI
21.
1984/II.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI EGYETEM
Központi Könyvtára
Sopron

KAPOCS

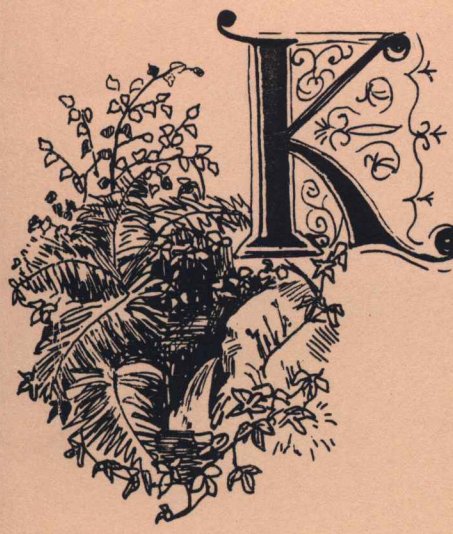

A SOPRONI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETÉNEK LAPJA

15

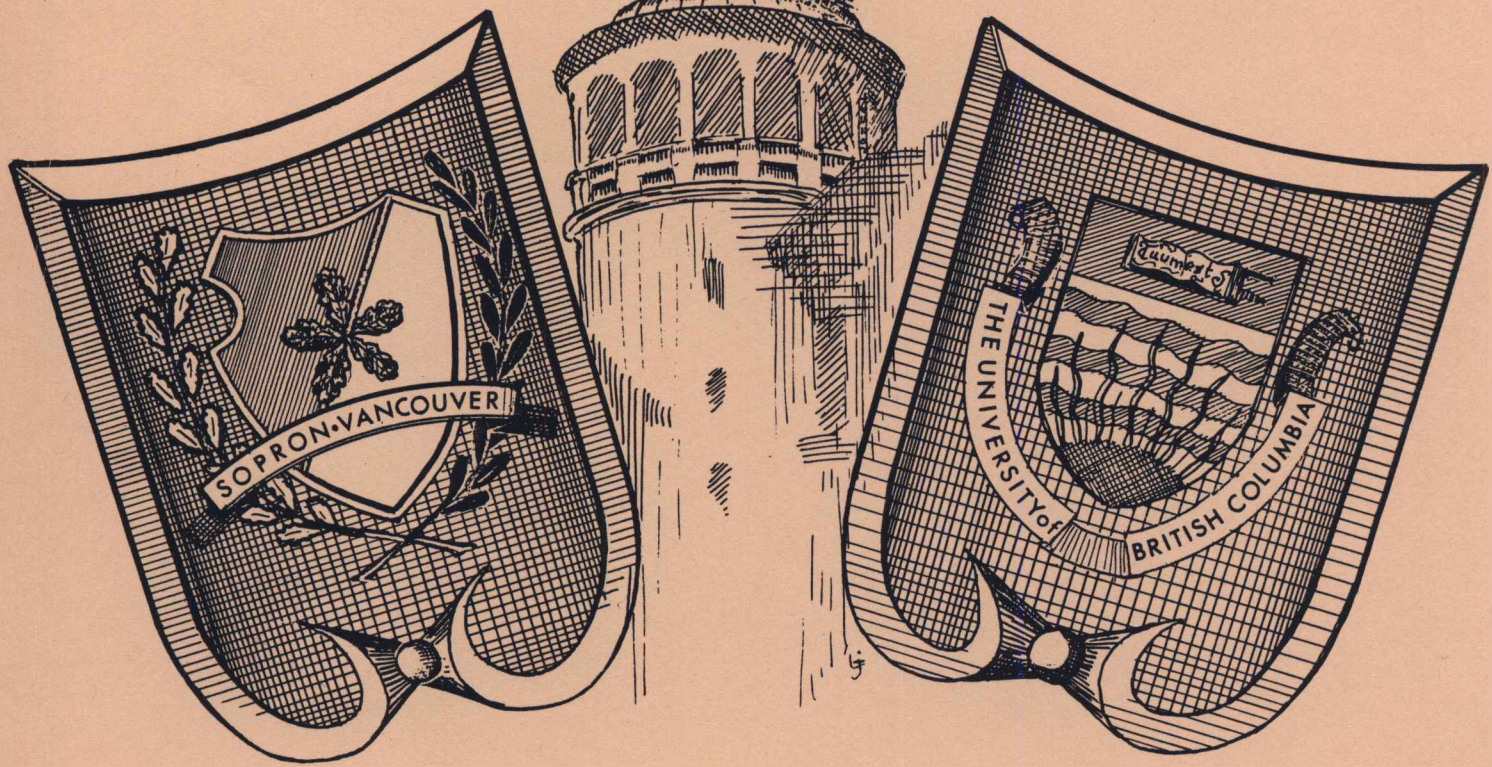

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket!

A SOPRONI ÖREGDIÁKOK IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

XVI. évfolyam, 21. szám, 1984. December

SZERKESZTŐSÉG: SOPRON ALUMNI, Dr. PÁSZNER LÁSZLÓ;
UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA, FACULTY OF FORESTRY.
VANCOUVER, B.C. CANADA. V6T 1W5.

T A R T A L O M J E G Y Z É K

Elnöki beszámoló - Német József 1
Horváth Ottó - Takács József 3
Jákoyné ... - Jákoy Endre 6
Tanár és diák halottaink - Szerkesztőség 8
Emlékezés és emlékeztetés - Nagy Ernő 9
1956 kettős ünneplés Vancouverben -Dr Jablánczy Sándor 11
Megjegyzések a "Sopron Chronicles"... - Dr Bódig József 12
Egy év Tanzániában - Adamovich László 15
Ujság ipar dióhéjban - Szanyi László 21
Egy soproni öreg diák levele... Major Richard 29
Visszapillantás Kinára - Baraksó János 37
Thiringer János 93 éves - Dr Jablánczy Sándor 40
A Vancouveri müszaki értelmiség találkozója - Pál Sándor 40
Piknik Szászéknál - Major Aranka 41
Negyedévesek találkozója -Dibuzné Bruckner Jutka 43
Hirdetések - Erdész gyürük - Szerkesztőség 45
Másodévesek 25 éves találkozója 1985-ben - Pendl Ferenc 46
Meghívó - Szakestély 1985 - Kocsis Tibor 46

ELNÖKI BESZÁMOLÓ AZ 1984-es BÁLRÓL.

Ez volt a második soproni bálunk Victoria-ban, s a hangulatról itélve igen jól sikerült. A jó eredmény főként a rendező bizottságnak és a Victoria-i Egyetem remek Faculty Club-jának köszönhető.

198-an jöttünk össze. A magas szám hitelesitette, hogy a hagyományos Soproni Bál-nak van vonzó ereje, hiszen Kelet Kanadától Colorado-ig voltak vendégeink, s Vancouver és Victoria környékének soproni diákjai ismét szép számmal képviselték magukat.

Az est fénypontját deputánsaink szolgálták, ők nyitották meg a bált Strauss keringőjével és Benkő Géza konferálásával: Bándi Alison, Bölecz Béla, Németh Annamaria, Nyers Christina, Nyers Péter, Rasai Yvette, Ronyecz Richard, Szamosi Leslie és Takács Péter. Örömmel nézhettünk a második soproni generációra.

A vacsorát ismét Vlaszaty Dönci konyhája készitette, s mint mindig, most is izléses fogásokkal biztositotta az est sikerét.

A hangulatos zenét Al Danoni és zenekara szolgáltatta, aki szinte pihenés nélkül húzta a jó talpravalót.

Szép számmal maradtunk nótázásra is, Takács Jóska és Szász Julika irányitásával. Csak házigazdánk többszörös felszólitása után hagytunk fel az énekléssel a kora reggeli órákban.

A bál anyagilag is jó eredményt biztositott. Közel 1700 dollár volt a tiszta jövedelmünk, amely segiteni fogja a KAPOCS anyagi bázisát.

Név szerint szeretném tolmácsolni köszönetem Benkő Gézának, Józsa Lacinak, Kovács Miklósnak, Vlaszaty Döncinek és Viszlai Jancsinak, akik munkájukkal nagyban hozzájárultak az 1984-es Soproni Bál sikeréhez.

E M L É K E Z É S .

A mindnyájunk által jól ismert Horváth Ottó, aki még a negyedévesek ezévi találkozóján is résztvett, hirtelen elhalálozott .
Jákói Bandi is elvesztette kedves feleségét, hosszú betegség után.
A Soproni Alumni ezúttal szeretné kifejezni Őszinte részvétét Jákói Bandinak és Horváth Ottó feleségének.

A D O M Á N Y O Z Á S

Szives köszönetünket szeretnénk tolmácsolni Kis-Tóth Erzsi 200 dolláros, és Mr.L.L.G. Bentley 100 dolláros adományozásáért.

NÉMETH JÓSKA
az 1984-es bál elnöke.

Horváth Ottó
1926-1984

Örvendező 25 éves találkozó boldog résztvevői voltunk október elején. Pár nappal később ujra találkoztunk néhányan, utolsó utjára kisérni évfolyamtársunkat, a jóbarátot, Ottót.
Harminc éve jött közénk, mikor a másodévet kezdtük Sopronban. Ő az elsőt magánuton végezte. Az együtt-töltött mozgalmas évek során ismertük meg korábbi élete történetét.
Hivatásos erdész - vadász család egyik gyermekeként született a dimbes-dombos zalában, ahonnan e nyár végén az otthoni erdő emlékét és igéretét hozta magával vissza Oregonba, maroknyi hazai erdei-fa magjaiként.
A háború utolsó kétségbeesett szakaszában fiatal leventeként másik, kb 3000 zalai gyerek társával gyorskiképzésre vitték. Vonatjukat légitámadás érte , Ő egy volt a néhány életbenmaradottból, súlyosan sebesülve.

Családja hagyományait követve erdész hivatásra készült. Erdészeti szakiskola , erdészmunka, magántanulás vezette a soproni Erdőmérnöki Főiskolára.
A forradalom , emigráció mozgalmas napjait követően 1959. tavaszán a U.B.C. Sopron Faculty of Forestry tagozatán szerezte meg diplomáját a "negyedévesek" évfolyamán.
A bizonytalan elhelyezkedési lehetőségek a továbbtanulásra inditották. Ujra beiratkozott a U.B.C.-re és 1963-ban szerezte meg Master diplomáját Forest Ecology tudományában.
Végzés után a U.B.C. Dept. of Zoology-Hope falu határában lévő- Thacker Ökológiai állomása vezetője lessz. A nagy juharok árnyékolta, fatörzsekből épitett régi nagy ház volt irodája és lakása. Sokunk számára emlékezetes a "hóppi ház", számtalan jó hétvéget töltöttünk ott felfrissülve a környék szépségétől, a vadász túráktól élvezve Ottó zalai főztjét és mindig természetes vendégszeretetét. A KAPOCS első számai itt szerkesztődtek 20 évvel ezelőtt.
Szaladtak az évek, a baráti kör tagjai családosak lettünk. Ottó nem sietett. British Columbia délkeleti részén vállalt munkát vadbiológusként, állami szolgálatban. Pár év után Washington államban dolgozik, erdészeti munkakörben. Ebben az időben ritkán találkozunk,vagy hallunk róla.

Aztán mintha eltünt volna, nyomaveszett. A Soproni Krónika nyomozó munkája során jöttünk össze ujra. Ekkor már évek óta Oregon állam polgára, erdőmérnöki munkakörben és külön öröm, hogy házas, családos emberként köszönthetjük. Felesége Adella spanyol származásu orvosnő, eleven kisfia Ottó - Nimród néven hancurozik. Évek óta egyedül épiti saját tervezésü, zalai-oregoni erdészházát, otthonukat, amely vonalaiban, méreteiben, környezete megválasztásában emlékmüként hirdeti mestere szaktudását és erdész idealizmusát.

A hüvös októberi szél sárguló leveleket ráz a kis oregoni temető fáin. A levelek a természet örök rendje szerint le is hullanak előbb-utóbb, de a jövő lomb igérete ott sarjad már a rügyekben.

Az Ottó épitette erdei ház szobájában a kicsi Ottó mutogat lelkesen az album képeire, Papa - Papa mondja, Ő még nem tud semmit az elmúlásról, de minden porcikája az élet folytonosság Isteni törvénye szerint ficánkol.

Kedves Ottó elszoruló szivvel búcsúzunk Tőled, ki földi utad tisztességgel megjártad és annak végére értél.
Emlékedet szerető kegyelettel őrizzük a viszontlátásig.

Örök nyugodalmat az erdésznek !

Barátod Takács Jóska.

Mrs. Marjorie June Jákóy

A Kapocs mostani száma egy másik szomorú hírről számol be Nektek. Többen már tudjátok, hogy az én drága feleségem, sokunk kedves Marjorieja, szeptember elején, hosszú küzdelem után átadta lelkét teremtőjének, itthon a házunkban, gyerekei és az én kezemet fogva. Kedves Baranyai Jóska bátyánkkal együtt hasonló sors érte ezzel a XX. század rém-betegségével. Itt akarom megköszönni mindnyájatoknak, akik eljöttetek az érte tartott emlékezésre és azóta kifejeztétek részvéteteket néhány kedves vigasztaló sorral. Tudom, hogy mind ott lettetek volna, de nem lehetett mindenkit hamarjában értesiteni. A mellékelt sorokat a Vancouver Sun-ba tetettem, hiszen úgy látszott, hogy halálával, hacsak egy pár percre is, elérte azt a pillanatot, melyért egész életében dolgozott; az emberiség legalább egy kis részének együttérzését és békeszeretetét. Rajtunk kivül egyéniségét azok értékelték, akik vele dolgoztak valami közügyön: Canadian Mental Health, Amnesty International, Project Ploughshares, Unicef, Canadian United Church Misson and Social Action. Humorát, diákos csipelődését, és végtelenül éles eszét azok értékelték, akik leültek vele bridgezni. Soha, még nekem se mondta egyszer se, hogy jobb lett volna, ha pick-et licitálok, vagy treffel indultál volna. Asszony létére persze aztán sokszor dirigált nekem, dehát ezt már el kell, hogy nézzük a feleségeinknek. Az árván maradt családom-

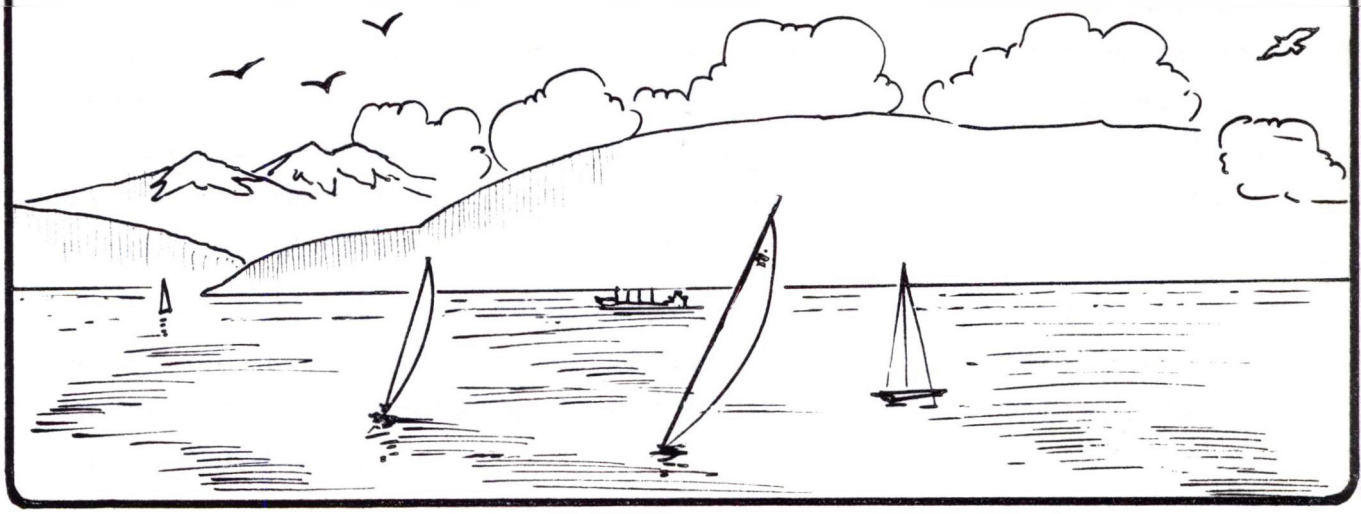

nak és nekem az egy privilégium volt, hogy eddig lehetett feleségem és gyermekeim anyja.

Végül csak egy rövid történetet akarok közölni Veletek Marjorie életéből, amely bemutatja egyéniségét.
A Kitsilano Yacht Clubban, 1967-ben az évvégi dijkiosztáskor ő kapta a "Sailor of the Year" trofeát. Sok öreg vitorlázó, 15-20 éves tapasztalattal gratulált neki, kicsit irigykedve. Ő csak mosolygott és csendesen megjegyezte:

" But, I am just a Prairie Girl..."

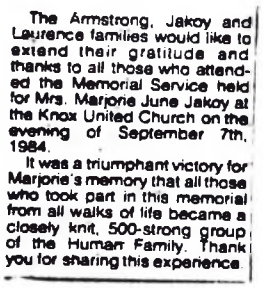

The Armstrong, Jakoy and Laurence families would like to extend their gratitude and thanks to all those who attended the Memorial Service held for Mrs. Marjorie June Jakoy at the Knox United Church on the evening of September 7th, 1984.

It was a triumphant victory for Marjorie's memory that all those who took part in this memorial from all walks of life became a closely knit, 500-strong group of the Human Family. Thank you for sharing this experience.

Szerető férje, Jákóy Bandi.

TANÁR ÉS DIÁK HALOTTAINK, 1956-1984.

Az idő gyorsan eljár és sorainkból néha elveszítünk egy-egy volt tanárunkat, osztálytársat, vagy jó kollégát. Hogy emlékük vissza idézzük csak egy percre is, felsoroljuk neveiket.

T A N Á R A I N K :

Dr. Tuskó Ferenc
Papp Ferenc
Gerencsér László
Fodor Gyula
Baranyay József
Csizmazia Tibor

D I Á K T Á R S A I N K:

Kovátsné-Erdős Márta
Gőgös Ferenc
Spuriga István
Borsos Zoltán
Kis-Tóth János
Horváth Ottó

Nyugodjatok békében.

S Z E R K E S Z T Ő S É G .

OKTÓBER 6-23 NOVEMBER 2-4 az EMLÉKEZÉS és EMLÉKEZTETÉS ideje / 1849, 1956/57 /

Emlékezzünk tehát mindazokra, akiknek neveit szivünkben és emlékeink között lelkünk mélyén hordozzuk.

Isten igéjének fényében hitünk szemével látjuk őket. Ragyogó nevek, tündöklő csillagok történelmünk, családi és egyéni életünk egének boltozatán. Visszhangra kél lelkünkben Ésaiás könyve 40:5-8 része: "... Minden test fü és minden szépsége, mint a mező virága..."! ... elhullt a virág, ha az Álmok szele fuvallt rá..." De Istenünk beszéde mindörökké megmarad...!"

Hordozzuk most körül tekintetünket - visszapillantás a multra: október 1849-1956.
Magyarságunk élete fájának milyen sok szemes ága törött le... milyen sok drága életnek nyiló virágát taposták le vérrel és könnyel öntözött földeken...!

Jeltelen sírok ezrei felett nem nyílnak virágok...! Neveiket nem zengik Hymnuszok... De amit áldozataikkal, drága vérrel a földnek porába irtak, mindazt megszenteli Istennek Igéje : ... neveik fel vannak irva az Élet könyvébe... ezért ragyognak szüntelen a világ-történelem egének boltozatán is.!

Egy rövid pillantás jelenünkre :

Minden letörött faág, minden földre hullott levél, minden hervadó virág emlékeztessen bennünket arra, hogy nekünk Istentől kapott, gyermeki küldetésünk az utánunk következő, idegen nyelveken szóló új nemzedéknek lelkébe oltani és szivébe zárni azt a nemes öntudatot, amely megérti és megláttatja és megérteti azt a történelmi küldetést és hivatást, amelyet Gondviselő Istenünk a DUNAMEDENCE MAGYARSÁGÁRA és a széles világon szétszórt minden magyarra bizott.

A jövőre nézve egy röpke pillantás: Azok a szent nevek, - melyekkel Isten egy évezreden át minden nemzedéket a DUNAMEDENCE szivéhez csatolt ragyogjanak előttünk mint vezérlő csillagok.

Ne engedjük őket az emlékezés egének boltozatáról a feledés homályába zuhanni! /Római levél: 8:14, 8:31.versei./

Épitsük azért lélekben az "Emlékezet és Feltámadás" hitének templomát!
"Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?." "... Akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai..."

God moves in a mysterious way
His wonders to perform:
He plants His footsteps in the sea,
And rides upon the storm. .....

/ William Cowper /
1731-1800.

1984. Október 21.-én D.u. 3 órai kezdettel a manchesteri szórvány magyar református hivei és angol-magyar családok istentiszteletén ezzel az énekkel emlékeznek meg a Sopron Alumni ez évi ünnepléséről.

Gondozó lelkészük Nagy Ernő vezetésével.

1956 KETTŐS ÜNNEPLÉSE VANCOUVERBEN - DR JABLÁNCZY SÁNDOR.

A Magyar Szabadságharc emléke huszonnyolc év után sem halványodott, hanem uj feladatot rótt emigrációnkra.
Két alkalommal, két helyen vallott hüséget Vancouver magyarsága 1956 októberének. A Magyar Házban október 23-án tartott zsufolásig telt ünnepély szónoka Major Richárd erdőmérnök firmánk volt. Beszédében Szabadságharcunkat a szovjet megszállással szemben Kossuth harcával hasonlitotta össze, a Habsburg önkénnyel. Az emigráció egységes tevékenységét látja szükségesnek népünk és hazánk szabadságáért.
Halottak napjának előestélyén Tollas Tibor, a Nemzetőr főszerkesztője jött el, hogy a Vancouveri Lengyel Veteránok Klubjában a magyarok előtt megemlékezzen 1956-os gyászunkról és hogy a magyar jövő biztató kialakulásának jeleit felidézze. A hazai és az elszakitott magyar területek fiatal iróinak mozgalmáról szólva felsorolta a "tiltott irodalom" egyes termékeit, mint a Bibó Emlékkönyv, Figyelő, Kisugó, Beszélő, Tájékoztató, Hirmondó , stb. Ezek , ugyanúgy mint a trianoni kettős rabságban sínylődő magyarság irásai, bizonyitják, hogy az 56-utáni elkeseredett beletörődést bizakodás korszaka váltotta fel. Már a gyászos időszakban született bátor fiatalság az 1979-ben megrendezett Lakiteleki Találkozó óta megtalálta a birálat és ha kell az ellenállás utját. Szerepük üzenet felénk is, hogy kötelességünk ezt az öntudatos fiatal iró-gárdát követni és segiteni, nem pedig az Illyés Gyulát és Csóri Sándort is kicenzurázó helytartó-kormányzat szervezeteit.
A Nemzetőr 300-oldalas könyvet ad ki az uj hazai és szomszédos testvéri kéziratos és tiltott irodalom válogatott cikkeiből. Az érdeklődés a tisztánlátó magyar emigrációs tájékoztatást mind fokozottabban becsüli, ami a Nemzetőr előfizetői számának emelkedéséből is kitünik.
A beszámoló közben Tollasnak Végvár a templom cimü versét Csáky Ibolya mélyen átérzett előadásában hallottuk.

Végül az ünneplők közös aláirásával vendéglátó lengyel testvéreink felé részvétünket fejeztük ki a szovjet-bérencek által meggyilkolt Jerzy Popieluszko római katolikus pap halála felett.

Tollas Tibor az ünnepély után hosszabb barátságos beszélgetést folytatott a megjelent soproni erdészek népes csoportjával.

- . -

MEGJEGYZÉSEK A "SOPRON CHRONICLES" CIMÜ KÖNYVHÖZ.

DR. BODIG JÓZSEF.

Az utolsó két évben szorgalmasan gyüjtjük az adatokat a fenti könyv megírásához. Ez az adatgyüjtés azt szolgálja, hogy egy könyv keretén belül - ami majd angol és magyar nyelven jelenik meg - szeretnénk összefoglalni elért szakmai eredményeinket. Sivák Béla jóvoltából már magam is bekapcsolódtam ebbe a munkába, - a harmadévesek története bevezetésének átdolgozásába. Most a Kapocson keresztül szeretnék egy-két megjegyzést tenni a könyvírás mostani menetéhez.

Távol lakom a központi szerkesztőségtől és így csak itt-ott hallottam olyan híreket, hogy többen közülünk nem helyeslik a könyv eddigi fejlődésének irányát. Arra, hogy milyen széleskörü ez a közvélemény viszont csak most jöttem rá, amikor módomban volt feleségemmel résztvenni a soproni bálon Victoriában.

Talán érdemes lenne megnézni közelebbről a panaszkodás egyké okát. Ezeket a megjegyzéseket segitségnyujtás és nem biráskodás céljából szeretném megtenni. Magam is tudom, hogy sokkal könnyebb kritizálni, mint megírni egy könyvet, mivel én már tapasztaltam ennek a dolognak mindkét oldalát.

Ahogy hallottam egyesek fel akarják használni a könyvet arra a célra, hogy saját önéletrajzaikkal teletöltsék a lapokat. Ennek két nagy hátránya van. Először is, mi mind tudjuk mit mond a magyar közmondás az öndicséretről, másodsorban pedig

nem marad elegendő hely a UBC-n végzett soproni diákok eredményeinek leirására. Úgy hallottam, hogy az egyik volt tanár urunk már meg is irta száz oldalas életrajzát, s e terjedelmességet azzal indokolta, hogy ő sokat tett a magyar erdészetnek, és a jövő kornak róla mindenképpen tudni kell. Az elégedetlenség ezzel az irányvonallal már odáig jutott, hogy egyesek ügyvéd felfogadására gondolnak, hogy megakadályozzák nevük emlitését ebben a könyvben.
Egy pár kérdést szeretnék feltenni a könyvíróknak. Ha ezeket a kérdéseket lelkiismeretesen átgondolja a vezetőség, akkor nagyobb a lehetősége annak, hogy egyesült erővel létrehozzuk a könyvet. Csúfos helyzet adódna abból, ha ebben a könyvben az egyik vonalon azt próbáljuk elmondani a világnak, hogy milyen közös eredményeket értünk el, a másik oldalon ugyanakkor pereskedünk egymással.
Tegyük fel a kérdéseket:

Nem az-e egyik elismerhető eredményünk, hogy 1956-ban egységesen álltunk ki az akkori rendszer ellen? Voltak akkor fontos és kevésbé fontos tanárok és diákok?
Nem abból lehet-e legjobban lemérni egy tanár munkásságát, hogy az ő szakvonalán milyen eredményeket értek el tanitványai?
Szükséges-e még e mellett száz oldalon leírnia az életrajzát egy kiváló tanárnak?
Igaz-e az, hogy mi 1956-ban mind nagy hősök voltunk? Nem inkább az a tény az igaz, hogy legtöbbünk a megtorlástól való félelem miatt hagyta el hazáját?
Meg tudjuk-e mi határozni, hogy ki volt hazaáruló? Ráfoghatjuk-e a hazaárulást azokra a diáktársainkra, akik honvágy miatt visszatértek Magyarországra? Egyáltalán, szükséges-e ezt a tényt megemliteni a könyvben?
A mi történetünk nem 1956 október 23-án kezdődött-e? Szükséges leírni ebben a könyvben, hogy ki alakitotta meg Esztergomban az erdészeti szakközépiskolát?
Lehet-e értékelni bárki szakmai eredményét azzal, hogy hány cikket irt?

Nem az-e a fontos, hogy közülünk ki mennyire vitte előre - a beosztásának megfelelően - az erdészet, vagy a fatechnológia vonalát?
Bizonyára még jóval több kérdést fel lehetne sorolni, de ebből már elég.
Remélem a könyv szerkesztősége a soproni baráti szellem alapján fontolja meg ezeket a kérdéseket.
Tartsuk szem előtt a könyv igazi célját: annak a ténynek ismertetését a világgal, hogy egy erdészeti csoport kiharcolva szabadságát sokkal nagyobb szakmai és egyéni eredményeket tudott elérni, mint ami egy kommunista államban egyáltalán lehetséges.
Nem ez a könyv legfőbb célja?

-.-

Kedves Jóska!

A szerkesztőség nevében köszönöm érdeklődésedet a könyv iránt. Nagyon sajnálom, hogy elégedetlen társaink, akik veled beszéltek, nem küldték megjegyzéseiket egyenesen a szerkesztőséghöz, mivel ezek a kérdések fontosak.
Feltett kérdéseidet igyekszem legjobb tudásom szerint megválaszolni.
A szerkesztőségnek nincs tudomása olyan tanár felől, aki 100 oldalas önéletrajzot írt. Aki 300 szónál többet írt, annak az önéletrajza le lesz röviditve 1-1 1/2 gépelt oldalra. Akik nem küldtek be önéletrajzot, azoknak a neve csak az évfolyam névsoron fog szerepelni, de személyes adatok nem lesznek róla.
Igyekszünk mindent úgy megirni, hogy senkinek se sértsük érzelmeit, s igy reméljük, hogy minden pereskedést elkerülünk.
A könyv 1956 szellemében iródik, de eddig semilyen különösebb hősökről, vagy hazaárulókról nincs benne szó. A hazatelepülteknek a nevét megemlitjük, de minden kommentár nélkül. A szakmai eredmények jobban a csoportra fognak vonatkozni, mint az egyénekre. Igy például összegezzük a diplomákat, a mászterokat és a doktorátusokat.

Az egyének munkaköréből és beosztásából elég jól lehet következtetni, hogy milyen szintre került valaki a rang létrán. Ha például olvasom, hogy valaki egy egyetemen a fatechnológiai tudományok professzore és mellette kutatásokat végez /nem fogom összetéveszteni a takaritóval/, akkor nem kell az összes irásainak cimét leirni, mert akit a fatechnológia igazán érdekli az majd időt vesz arra, hogy az illető professzorral közelebbről értekezzen.

A könyv jelenleg Dr. Roller Kálmán, volt dékánunknál van javitásra /editing/ és gépelésre. A kézirat /manuscript/ majd átjön Vancouverbe, ahol egy 7-8 tagú szerkesztő bizottság fogja mégegyszer átnézni mielőtt nyomdába kerül. Reméljük, hogy 1985 áprilisában már minden kész lesz a postázásra. Mielőtt ez előfordulna még biztosan hallani fogtok felőlünk, mivel pénz hiányban szenvedünk és nem tudjuk biztosan, hogy mennyi pénzre lesz szükségünk.

Üdv az erdésznek
Pendl Ferenc.

EGY ÉV T A N Z Á N I Á B A N . ADAMOVICH LÁSZLÓ /CINKE/.

Mikor megérkeztem a Dar es Salaami nemzetközi repülőtérre, és nem várt senki, és hőség volt és legyek és ütött-kopott váróterem és értetlen vámosok érthetetlen szvahili nyelven faggattak - megkérdeztem magamtól: kellett nekem ez? Csakazért, hogy mondhassam, hogy mint kanadai magyar, norvég zsoldban tanitok Afrikában? NORAD, a norvég CIDA, akik elnézték az érkezésem dátumát, közölték, hogy Morogoro-ba egyelőre nem mehetek, ahol az erdészeti fakultáson kellett volna átvennem amerikai elődömtől az erdőmérnöki tanszék vezetését, mert egy nagy konferencia folyik ott, nincs szállás. Helyette felrepitettek északra a Kilimanjáró szomszédságában lévő tanulmányi erdőnkbe, ez mindjárt meglepetésekkel szolgált.

Az első az volt, hogy cudar hideg volt éjjel. Amit csak találtam a vendégszobában magamra raktam, pedig majdnem a szobámat szelte át az egyenlitő. Malaysia jutott eszembe, ahol még a bőrömet is lehuztam volna, hogy kicsit hüvösebb legyen, az éjjel - nappali hőség alig volt kibirható. Szóval nem csoda,hogy a Kilimanjáró sapkája örökös hó, amit az angol földrajztudományi társaság az első jelentések után 1850 körül koholmánynak minősitett és hivatalosan megcáfolt, mert az egyenlitőn hó nem lehet. De lehet egy 6000 méterre emelkedett süvegen. Egy hetet töltöttem Olmotonyiban, ahogy Haney-t itt hivják. A nappalok igen kellemesek voltak és bebarangoltam az erdőket, a vidéket, élveztem a barátságos embereket, bár egy szavukat sem értettem. Nagyon sok volt a maszai , ez a nomád néptörzs, akik évezredek óta uralják hatalmas tehéncsordáikkal a szavannát, Ethiópiától Kenyán és Tanzánián keresztül le Zambiáig. Országhatárt nem ismernek, de baj nincs velük. Spártai jellegü szokásaikat szigoruan tartják. Az asszonyok, gyöngyeikkel, réz kar- és lábpereceikkel, teljesen kopaszra nyirva és számtalan fülbevalójukkal, a fül tetejétől a cimpáig - felejthetetlen látvány. Szépek a vonásaik, magasak, mintha fáraó-ivadékok volnának.
A férfiak hosszú hajjal, vörös agyaggal bekenve, lándzsával egyetlen válravetett tógával - mintha valamilyen Tarzan filmből léptek volna ki. Valaha harcos nép volt, jó-pénzért most is árulnak borotvaéles, hosszu pengéjü lándzsát, amire esküsznek, hogy nagyapáik sok embert - no meg oroszlánt - öltek meg vele. Másnap már fényképezőgépemmel mentem kószálni és az első maszai, egy öreg néni, teljes diszben, lett volna az első témám. Ahogy felemeltem a gépemet, ő ugyanakkor a dárdáját és rikácsolásából félreérthetetlenül azt vettem ki, hogy ha kedves az életem, tegyem le a gépet de hamar. Akkor még nem tudtam, hogy afrikait lefényképezni a legotrombább beavatkozás a magánéletükbe, bár mások azt tartják, hogy a fotografálással ellopjuk egy darabját a szellemüknek. Általában minden tanzán babonás, legyen az ősi pogányvalláson, aki rengeteg gonosz és jó szellemet kell állandóan figyelembe vennie,

vagy mohamedán, sőt akár keresztény is. Ezek a fő vallások kb. egyformán oszlanak meg a millió lakós között.
A babonások nem mindennapi szakmai vonatkozását egyik doktoráló diákomtól tudtam meg. Disszertációjához egy erdei út épitését kellett irányitania. Egyik nap a munkásokat nagy vitatkozásban találta, szerszámaik az út szélen.
Azt mondták egy gonosz szellem megátkozta az utat, amit tegnap épitettek elmosta éjjel az eső - és nem hajlandók addig dolgozni, amig diákom egy fekete kecskét nem áldoz a szellem kiengesztelésére. Mit volt mit tenni, szereztek egy kecskét a faluban, kicipelték az uthoz és ott mashettijével leszúrta, amit aztán a munkások szabályosan nyársra huztak és a szellem tiszteletére jóizüen elpucolták. Lehet, hogy az egész szellem ügy csak egy szellemes trükk volt.
Bár szocialista ország - inkább a hátrányaival, mint előnyeivel a szocializmusnak, vallásszabadság tekintetében példamutatóak, talán azért is, mert az elnök Nyerere, katolikus, a miniszterelnök maszai pogány, a miniszterek zöme zanzibári mohamedán. Volt egy kedves, feledhtetetlen élményem is Olmotonyi egy hetem alatt. A szomszéd erdőkerület főmérnöke keresett fel, ébenfa-fekete fiatalember, és magyarul szólitott meg: " Jó szerencsét tanár úr, úgy hallottam maga is Sopronban végzett". Én ugyan tudtam, hogy tizennégy tanzán diák kapott diplomát Sopronban és kettő ott szerezte meg a doktorátust, mégis ahogy ez a fekete magyarúl beszélt hozzám, egész elérzékenyültem. Jóval később egy kéthetes utánképző tanfolyamot tartottunk ugyanitt, és a hallgatók között három magyarul jól beszélő tanzán volt. Este összeültünk és meséltek soproni élményeikről, tanáraikról, a szakestélyekről. Elláttak Ludasmatyival és Sportujsággal, mert járatják most is - és egymással ha találkoznak csak magyarúl beszélnek, hogy el ne felejtsék - mert igen remélik, hogy még egyszer viszontláthatják magyar kollégáikat, akikkel leveleznek. Kérdeztem az egyiket mi volt a kedvenc étele ottan - miután a puliszkára alapitott tanzán konyha ugyancsak különbözik a miénktől.

Azt mondja csillogó szemmel: a sült húsoskolbász disznóölés után. Kérdem nem vagy te muzulmán. Nevetve mondja: de igen, de olyan messzi országban nem kell megtartani a próféte előirásait.
Mikor megérkeztem Morogoróba egy teljes napi Landróver út után / szörnyü állapotban vannak az utak / - meglepett a kellemes, májusi, tiszta levegő, a lenyügöző panoráma lent kopár, illetve füves, fenn sötétzöld erdőkkel csipkézett hegyek. Az egyetem a hegyek lábánál, egy fennsikon, akár Sopronban, a város alattunk a síkságon, kb. öt kilométerre, bádogtetős viskók sokasága, egy főutcával, ahol emeletes házakat emeltek az angolok mig itt voltak, azóta se tatarozzák persze őket. Általában mindenütt a szegénység, a rendezetlenség, sőt rendetlenség az első, ami szembetünik, addig mig az ember hozzá nem szokik. Ma már ha egy-egy hétvégére szombat is munkanap, szabadságot veszünk ki, felruccanunk a 200 km-re lévő Dar es Salaamba Peuqot 505-mel. Észre se vesszük micsoda koszos, kopott a város. Igaz, hogy tulhajtunk rajta a tengerparti üdülőkhöz. A hotelban persze ujra és ujra bosszant, hogy néha nincs folyóviz, néha nincs villanyáram, és igy a ventillátor se müködik. Ha van áram észrevesszük, hogy a villanykörte hiányzik, még jó, hogy hideg sör van és gyönyörü tenger. Egy üveg sör 4 dollár, egy liter benzin / ha van / 2 dollár.

Morogoróban az élet idillikus. Senki se siet. Nincs TV, telefon, rádiót is ritkán, inkább csak hazulról hozott magnós-zene hallgatásra használjuk. Ili asszony főz, hál Istennek van miből. Van tej, zöldség és gyümölcs bőviben / még szőllő, őszibarack és alma is akad/, hús is van. Néha vadászó kollégáimtól kapunk antilopot, vadbivalyt, varacskosdisznót, sőt egyszer túzokot is hoztak a konyhára. Kényelmes, új, dánok épitette házunk - egy a 30 közül - hatalmas telek közepén áll. Kertészemmel 17 banánfát és rengeteg virágot ültettünk, mielőtt Ili és immár standard trópusi vendégünk, Gizi néni megérkezett. A banánok azóta teremnek és

a virágok viritanak, de a főattrakció a veteményes kert. Ahol görögdinnye, magyar paprika, sóska, kapor, kukorica terem. Minden igen gyorsan nő a melegben - mindennapi élvezet körüljárni a kertet, és csodálni a termést - amit csak pár hete ültettünk. Főleg a paprikát. A fehér paprikát itt nem ismerték, mi vagyunk a pionirok. Múlt karácsonykor egy kosárral vittünk a Dar es Salaami magyaroknak, egy kis kolónia él ott Azt mondták, szebb karácsonyi ajándékot nem kaphattak volna.

Az időjárás évente ismétlődő félév szárazság, fél év esős időszak. Nehéz kivárni a szárazság végét, mert akkor a hőmérséklet is olyan mint Osoyoosban. Szerencsére még akkor is megjön az esti szél a hegyekről, az éjszakák kellemesek. Az esős időszak mintha egy elnyujtott magyar május volna ; csupa virág, zöld hegyek és mezők, kukorica táblák és ültetvények.

Az iskolaév a kalendáriumot követi. Januárban kezdünk. November a vizsga-hónap. Negyedévi szemeszterek közt üzemi, illetve terepgyakorlatok. Én útépitési és földmérési nagygyakorlatokat vezetek és az előadásokat szállitóberendezésekből, szerkezetek méretezéséből és erdőhasználatból tartom. Van négy adjunktusom, egy finn és három tanzán. A diákok érdeklődők, némelyike brilliáns, akad persze a normál-görbe másik végéről is. Az oktatás erősen hangsúlyozza a gyakorlati alkalmazást és az "appropriate technology"-t. Fejsze, fűrész még ma is a legjobb kitermelő eszköz, akárcsak a lapát és talicska az útépitésnél. Épitettünk diákjaimmal egy fahidat, ebben nincs szeg, mert nem volt és a főgerendák a három támasztókörön 5 éves eucaliptus-ültetvényből kerültek ki. Eddig még nem szakadt le. Egy sétautat is épitettünk fel a hegyre az egyetem mögött. Én panoráma-útnak kereszteltem el Sopronra emlékezve. Egy kis tisztást kineveztünk piknik helynek, amit az oktatásügyi miniszter avatott fel iskolánk 10 éves fennállásának alkalmából. Miután a tanzánok nagyon szeretnek ünnepelni - volt nyárson-sült kecske, sör doszt.
Az erdők zöme /80 %/ miombo, azaz szavanna-erdő. Ritkás

erdő száz féle keményfával, főleg akácia fajták. Nagyon emlékeztet magyarországi akácosokra és tölgyesekre. A parton és a hegyek tetején trópusi esős-erdők, amiket nem hasznositanak. Igazi őserdők. Az ültetvényeket az angolok telepitették, 830.000 m3 évi növedék. 132.000 m3 kitermelés. Ma már túlérettek, Pinus patula, Cupressus lusitanica, Eucaliptus 20 éves vágásforduló. A tanulmányi erdőnk is ültetvény. A miombó erdőket szabadon vágja aki éri, tüzifának, amiből sok kellene, mert ezzel főznek. Vagy faszénnel, amit bogsákban égetnek, akár valaha otthon a tótok. Leggyönyörübb fájuk az ében egyik változata. Faragványaikat helyi mesterek az utak szélén árulják rendszerint együtt az elefántcsont faragványokkal.

Tanzániát persze leginkább vadrezervátumairól ismeri a világ. Én is fotóztam egy sereget szafári utaimon, de mikor hazamentem Vancouverba, lemondtam a vetitésükről, hiszen a Chanel 9-en, hetenként mutattak szebbnél szebb filmeket. Mintha az én szlájdjaimat használták volna... zsiráfok, zebrák, oroszlánok, antilopok és ujra zsiráfok, zebrák, stb. Gondolom szinte unalmas. De nem úgy, ha az autód körül kergetőznek. Egyszer egy vadkutya csapatot láttam gazellákra vadászni embermagas füben. Hihetetlen élmény volt a kutyák csaholását hallani és a gazellákat szinte úszni látni a fü felett. Volt egy kinos kalandunk is mikor Gizi nénivel és Ilivel a Ndorongoro Kráterbe kirándultunk. Egy landroveren vitt le a vezetőnk a peremen lévő szállóból a Kráter aljára, ez hatalmas kiterjedésü füves puszta, dimbes-dombos itt-ott mocsaras, tavakkal tarkázva. Az állatok a délutáni melegben szundikálnak, vagy csendesen legelésznek. Egy tucatnyi fiatal oroszláncsoportnál megállunk. Szinte ügyet se vetnek ránk. Lehuzzuk az ablakot és fényképezzük őket. Elég volt mondom a vezetőnek, menjünk tovább. Indit, a motor nem indul. Ujabb próba, teljes csend. Kezdünk idegesek lenni, vezetőnk fekete lévén nem elsáppadt, csak megszürkült. Az oroszlánok kezdtek figyelni, nem voltak tiz-tizenöt méternél messzebb a kocsi két oldalán.

Szerencsére egy dombocska tetején álltunk, a vezető óvatosan kinyitotta az ajtót és kezdte lefelé tolni a kocsit, a domb alján aztán megrekedtünk. Nem ugrott be a motor. Az oroszlánok óvatosan utánunk ballagtak és szépen körbefogtak, lehasaltak.
A vezető közölte, hogy fent senki se tudja, hogy mi lent vagyunk, nem fognak keresni. Az se vigasztalt, hogy elmondta 20 éve csinálja ezt a mesterséget és még soha nem fordult elő vele, hogy cserbenhagyta volna az autója. A kint éjszakázás az oroszlánok gyürüjében egyre inkább valószinüvé kezdett válni. Volt egy kurbli a csomagok között, a vezető azt mondja, más megoldás nincs. Kiosztotta hármunk között az oroszlánokat, ki melyikre figyeljen, hogy visszakiabálja, ha támadnak. Óvatosan kinyitotta az ajtót és a kurblival hatalmasat ütött a tetőre, mire az oroszlánok eliszkoltak, de csak vagy húsz méterre. Ő meg usgyi, egy gyors ugrással a kocsi elé, be a kurblit és bár az oroszlánok akár a madárra vadászó macska kusztak előre, sikerült a motort megindítani. Épp csak annyi ideje maradt, hogy beugorjon, nekünk pedig hogy egy hála fohászt mondjunk az Úrnak. Az oroszlánok kissé csalódottan néztek utánunk. Mondanom sem kell, aznap este a szállóban felidéztük ujra - meg ujra, minden percét a leghosszabb félórának, amit valaha is tapasztaltam.
Hát kellett ez nekem. Egy olyan utolsó élménygyüjtés a nyugdij előtt, hogy legyen mit mesélni később az egyre szaporodó unokáknak. Biztos, hogy az oroszlánok egyre többen lesznek, és vadabbak lesznek és talán meg is eszik egyik másikunkat. Hadd tátsák szemüket, szájukat az apróságok.

-.-

UJSÁGPAPIR DIÓHÉJBAN: SZANYI LÁSZLÓ.

Már több alkalommal kért meg a Kapocs szerkesztősége, hogy irjak valamit az ujságpapirról, mert sokan csak olvassák, vagy inkább átfutják az ujságot és nem is gondolnak arra,

hogy az gazdaságilag milyen fontos része az erdőiparnak. Amikor diákkoromban órák alatt olvasgattam a Népsportot én sem gondoltam arra, hogy a papir minősége is okozható azért, mert fekete lett a kezem a nyomdafestéktől, vagy nem ismertem fel senkit a válogatottból, mert olyan elmosódott volt a kép. Mindig a nyomdát hibáztattam, hogy olcsó festéket használ és teljesen abban a hiszemben voltam, hogy minden papir egyformán nyomtatható.
Ma is kevesen gondolnak arra, hogy mennyire fontos a papir erőssége, hogy az nyomás közben el ne szakadjon, a felülete és a strukturája pedig olyan legyen, hogy azt mindkét oldalán egyformán lehessen nyomtatni ugy, hogy a nyomdafesték is jól tapadjon hozzá. Elvileg ugyan minden papir nyomtatható, de - különösen ma ebben a nehéz gazdasági helyzetben - a nyomdák és a hirdetők egyre növekvő igényei miatt a papirgyártónak rengeteg problémája van, hogy a papir minősége minden szempontból kielégitő legyen és az áru még profitot is hozzon.

Bevezetőül annyit, hogy lassan 20 éve foglalkozom az ujságpapir minőségi vizsgálataival - a farost eredetétől kezdve a nyomtatott papirig - a MacMillan Bloedel Ltd. Kutatóintézetében.

Az közismert, hogy a papirt a kinaiak találták fel közel 2000 évvel ezelőtt. Titkukat sokáig, közel 500 évig takargatták és a papir Európába, az arab kereskedőkön keresztül csak a 13. században jutott el. Akkor a papirt számtalan fajta növényből és különböző ázsiai fák és cserjék belső kérgéből készitették. Fából az első papirt az 1800-as évek elején kezdték készitení és ma mondhatnám, hogy az összes papirféleség 98 százaléka fából, főleg fenyőfából készül.

A fenyőféleségek előnye a lombos fákkal szemben az, hogy a rostjuk lényegesen hosszabb /háromszor vagy négyszer/, amiből sokkal erősebb papirt lehet készitení. Ez nem jelenti azt, hogy lombos fából nincs jó papir, de véleményem szerint itt Észak Amerikában, amig a szükség nem követeli meg, a

papirgyártók inkább a fenyőket használják, mint a lombos fákat. Természetesen olyan országokban, ahol fenyő nincs, ott a papir lombos fából készül, importált fenyő rost hozzáadásával azért, hogy az nedves formában is, - tehát gyártás közben - elég erős legyen és el ne szakadjon. Nagy hátránya, különösen az itteni lombosfáknak/Cottonwood, aspen, alder/ az, hogy komoly problémát okoz a mechanikai rostositásuk, mert a rost puha, silány minőségü és gyakran eltömiti a darálók nyilásait. Éppen ezért ezeket a fákat kémiai uton bontják rostokra. Az ilyen rostok keresettek , főleg a drága, finom papirok előállitásához.

Az előző két mondatban emlitettem, hogy kétféle képpen lehetséges a rostositás: kémiailag /vegyszerekkel/, vagy mechanikailag /csiszolókő, vagy tárcsás korongok használatával/.

A kémiailag előállitott rostokból készült papirok jellemzője az, hogy ezek erősek, de drágák, mert az előállitásuk igen költséges és a rosthozam alacsony, 40-45 %.
A rostosítás úgy történik, hogy a lekérgezett fát felapritják és különböző vegyszerekkel áztatva megfőzik. Főzés közben a lignin feloldódik és megmarad a cellulózrost. Az ebből készült papirféleségek azért erősek, mert a rostok megmaradtak teljes hosszúságukban a főzés után.
Az ilyen fajta papirokba töltőanyagot tesznek, hogy a papirt jól lehessen nyomtatni. A töltőanyagok általában ásványi eredetüek. A kémiailag készült farostokat általában olyan papirok gyártásánál használják, ahol az erősség és tartósság a fontos /Irópapirok, zacskók/.

Az ujságpapirnál az erősség és a tartósság csak másodrendü, hisz az emberek egyszeri olvasás után általában eldobják. A legfontosabb az, hogy a papirt gyorsan és főleg olcsón lehessen előállitani és ennek ellenére mégis jól nyomtatható legyen. A jó nyomtathatóságot a mechanikailag előállitott farost szolgáltatja. Ennél az eljárásnál a lekérgezett fát vagy felapritják és őrlik, vagy pedig meghagyják kb. 1 méteres darabokban és nekinyomják egy forgó csiszolókőnek.

Mindkét mechanikai eljárásnál a keletkezett massza minden fajta alakú és nagyságú részecskéket, fibrillákat tartalmaz, amelyek minősége nagyon fontos ahhoz, hogy jó papirt lehessen gyártani. A rosthozam itt magas, 95-98 %-os.

Az ujságpapir a kémiai és a meghanikai farostok keveréke. A kémiailag előállitott farost adja a papir erősségét, a másik pedig az átlátszatlanságát /opacity/, ami feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a papir jól nyomtatható /printability/ legyen. A keverési arány gyakorlatilag 20-25 százalék kémiai, 75-80 százalékban pedig mechanikai rost. A papírtermelők célja az, hogy az ujságpapirban lévő kémiai rostokat helyettesitsék mechanikailag készitett rostokkal. Ha ez megvalósul, rengeteg fát spórolnak meg.
Már vannak ujságok, melyek kizárólag csak mechanikai uton előállitott rostokból készülnek. /TMP.= Thermo Mechanical Pulp/

Az ujságpapir gyártása aránylag egyszerü és gyors. A kétfajta masszát - tisztitás és fehérités után - óriási mennyiségü vizzel elegyitik. /1:99/ Ez a keverék rámegy egy futószitára, aminek a szélessége 6-8 méter, a sebessége pedig a modernebb gépeknél már eléri a 60 km-t is óránként.
A szita a vizet átengedi és a fennmaradó massza pedig nyomás, száritás és simitás után adja a kész papirt. A közönséges ujságpapirban semmiféle ragasztó anyag nincs. Csak a jobb minőségüekbe tesznek valami töltőanyagot, a még jobb minőségüeket pedig mázolják.Vannak már olyan papir gépek, amelyeknek a napi termelése eléri a 600 tonnát.
A világ ujságpapir termelése évi 28 millió tonna körül mozog, aminek kb. egyharmadát Kanada gyártja. A legtöbb ujságpapirt termelő országok./ Newsprint data, CPPA 1982/:

1.	Canada	8,975.000 Tonna
2.	USA	4,750.000 "
3.	Japán	2,575.000 "
4.	Svédország	1,601.000 "
5.	Finnország	1,560.000 "
6.	USSR	1,354.000 "

Az adatokból lehet látni, hogy ez a hat ország készíti a világ ujságpapirjának a 75 %-át./ Az érdekesség kedvéért emlitem, hogy Magyarországon 10 papírgyár van és 1983-ban az össztermelésük 478 ezer tonna volt. Ujságpapirt még nem csinálnak, viszont 68 ezer tonnát használnak./
Az ujságpapir termelés itt British Columbiában is igen jelentős. Három nagy termelő vállalat van. Termelésük évente:
1. MacMillan Bloedel Ltd.

- Port Alberni	346.000 tonna
- Powell River	577.000 "
Összesen:	923.000 "

/A vállalat összbevételének kb 25-30 százaléka ujságpapirból van./

2. B.C. Forest Products Ltd.

Crofton	433.000 tonna

3. Crown Forest Ltd.

Elk Falls	413.000 "

A legtöbb papírt az USA-ban használják, a világ össztermelésének kb. 45 %-át. Az egy főre eső papirfogyasztás 42 kiló, ami igen magas, ha összehasonlitjuk még más fejlettebb országokkal is; pl. Németország 19 kiló, Franciaország 11, USSR 4, India 0.4 kg.
Az USA-ban a papír és a nyomdaiparban foglalkoztatottak száma a legmagasabb az összes iparágak között. Vannak olyan ujságok, melyeknek a hétvégi példányszáma eléri a 2 milliót, súlyuk pedig a 3-4 kilót, /Pl.: New York Times, L.A. Times/. El lehet képzelni, hogy mennyi papir és főleg mennyi fa szükséges ahhoz, hogy ezt az igényt kielégitsék. / Durva számitás szerint kb. 4 tonna nedves fából van 1 tonna ujságpapír./ A legszomoritóbb benne az, hogy az ujság nem maradandó, hisz a célja csak gyors hírközlés és ezért olvasás után általában mindenki eldobja. Vannak helyek, főleg az USA-ban, Japánban, sok helyütt Európában, ahol az ujságot összegyüjtik és ujragyártják.

Az ujragyártás aránylag egyszerü, de a hulladékpapirból készült ujságpapir minősége gyenge és minden ujra-rostosítás után még gyengébb lesz. Ennek ellenére, a hulladékból készült ujságpapir igen jelentős, Japánban pl. eléri az össztermelés 30 százalékát.
British Columbiában csak a Belkin Cégnek Burnabyban van hulladék papirgyárja. Napi termelésük kb 500 tonna, de ahhoz, hogy a termelés zavartalan legyen, a hulladék papir nagyobb részét az USA-ból importálják, mert Vancouver és környéke nem tud ennyi papirt összegyüjteni. A "Vancouver Sun" és "Province" ujságok naponta kb 200-250 tonna papirt használnak. A Belkin cég a hulladékból főleg · dobozokat és kartonpapirokat gyárt, ujságpapirt nem.

Az ujságpapir gyártás az utóbbi évtizedekben óriási változáson ment keresztül. A nyomdatechnika fejlődése, az új fajta nyomtatási módszerek alkalmazása, a fának mint nyersanyagnak az egyre magasabb költsége, a hirdetők fokozódó és kiszámithatatlan minőségi igénye és nem utolsó sorban a konkurrencia az elektromos hiradástechnikával, szinte megkövetelte a papirgyártóktól, hogy változtassanak a papir eddigi megszokott formáján.

Kb. 15 évvel ezelőtt az egész világon jóformán csak egyfajta u.n. 52 grms/m2 ujságpapirt gyártottak. Ma viszont a szélesebb körü használat miatt számtalan ujságpapír tipus van 22-65 gm/m2 között, s az átlagos /regular/ ujság papir súly is megváltozott 48.8 gr/m2-re. Ez azt jelenti, hogy a termelő sűrün kell, hogy változtassa a termelési folyamatot, ami jelentős termelékenység csökkentéssel jár.

A gépek teljesitőképessége általánosan 80-85 százalékos Canadában, mig Japánban és az USA-ban 2-3 százalékkal magasabb. Ennek oka az, hogy itt még több a régebbi, lassúbb síkszitás gép. A nyomtatásnál előforduló papirproblémák kétharmad része a papir összetételéből, mig egyharmad része a papir gépek beállitásából ered.

A papir összetételéből származó problémák 90 százaléka a mechanikailag előállitott farostokból származik és csak 10 százalékban kémiai rost eredetü.
Ez mutatja, hogy a papir minőségi problémáinak a legnagyobb része a mechanikai rostositásnál kezdődik és ha a rost minősége gyenge, azon már nem lehet változtatni gyártás közben.
A legjobb rost a frissen vágott Hemlock /Tsuga/, Spruce /Picea/, vagy Balsam /Abies/-ból van, mert ezeknek a farostjuk hosszú, jól formálható és alig kell fehériteni, nem úgy, mint pl. a Douglas fenyőt /Pseudotsuga/, vagy még inkább a Cedart /Thuja/.
A fa nedvességtartalma a rostositásnál 40-45 százalékos , vagy magasabb kell, hogy legyen, ahhoz hogy jó minőségü rost váljon belőle. Ha a nedvességtartalom 30 százalékos, vagy alacsonyabb, akkor az gyenge minőségü rostot ad, amiben sok az apró por- vagy lisztszerü anyag. Az ilyen fajta anyagok kötőszilárdsága alacsony és a nyomtatásnál problémát okoznak, mert könnyen leválnak a papir felszinéről és a nyomófelületen a tintával összekeverednek és ezáltal a nyomatminőségét gyengitik.
A görcsös, korhadt és az elnyomott fák szintén rossz minőségü rostot adnak. Általában az évgyürü tavaszi pásztájából eredő rostok kivánatosabbak, mert azokat rugalmasságuknál fogva könnyebben lehet rostositani, majd a gyártásnál formálni.
A papirgyártóknak biztositani kell azt, hogy a farost minősége minden szempontból megfeleljen és kielégitő legyen a papirhoz. Ez igen széleskörü tudást és gyakorlatot kiván, mert a különböző nyomástechnikák más és más minőségü papirt követelnek.
Az utóbbi 15 évben a nyomtatástechnika is óriási változáson ment keresztül. A széles körben használt siknyomást /letterpress/ az "offset" nyomás már lassan kiszoritja. Ma már az ujságoknak több mint fele "offset" nyomással készül. Itt a papír felületi erőssége nagyon fontos, mert a tapadósabb nyomdafesték miatt nagyon gyakori probléma a szálkásodás /linting/, ami a mechanikai farost minőségéből származik. A papir minősége különösen kritikus akkor, ha szines festékeket is használnak, mert a papir többször megy keresztül a nyomóhengere-

ken és ezáltal a felületi erőssége /surface strength/ csökken, ami a minőség romlásához vezet.
Számtalan más papir probléma is létezik, amiről nem akarok irni, mert talán unalmas lenne.
Az ujságpapirok nyomtatásánál a papir mellett a nyomdafesték minősége és fajtája is kritikus és ezt a két problémát igen nehéz ketté választani. Számtalan esetben fordult már elő, hogy kiváló minőségü papir a nyomtatásnál problémát okozott, mig a gyengébb minőségü nem. A papirgyártó általában arra törekszik, hogy a papír minősége éppen, hogy megfelelő legyen a nyomda által megkövetelt szabványnak. Extra minőség már pénzbe kerül és felesleges.

Hogy meddig lesz ujság és az milyen lesz, vagy lényegesen változik-e a nyomtatás és a hirközlés jövője, azt már számos próféta próbálta megjósolni.
Ezek a technológiai előre becslések bármennyire is szakszerüen vannak összegyüjtve és alaposan dokumentálva, veszélyes vállalkozások. Ki gondolta volna például 1954-ben, hogy az elkövetkező 30 évben több papirt használunk majd fel,mint amit gyártottak összesen a papirkészités kezdetétől 1954-ig. Hogy milyen fát használunk és hogy lesz-e elég olyan fa-faj, ami jó farostot is ad, vagy másból készül az ujság,az a jövő titka. Szerintem az ujságok az elkövetkezendő 20-25 évben még megtartják a jelenlegi formájukat. valószinünek tartom, hogy a maitól eltérő módszerrel fognak készülni, a kinézetük és tapintásuk ugyanaz marad. Alapanyaga,a fa,is megmarad. De itt lehetne valami újat kitalálni, mert addig, hogy a fa elérje a papirgép szitáját, le kell dönteni, a gyárba kell szállitani, fel kell darabolni, csiszolni, vagy főzni, fehériteni, amihez mind és mind nagyobb mennyiségü víz /nem sós viz/ szükséges. Ez a folyamat túl költséges és hosszú, különösen akkor, ha ez mind egy szép fából indult el, aminek a növekedéséhez 80-100 év kellett, mig megért arra, hogy az papirrá alakuljon. Számos kutatást végeztek annak a megállapitására, hogy melyik fajt kell termeszteni a különböző papirok
fa-

céljára legalkalmasabb pép előállitásához. Más növényekből is állitanak elő már cellulózt és egyesek többé-kevésbé alkalmasak is az ujságpapir gyártásra.
Ezen a téren még szükség van további kisérletezésekre. Ha azt nézzük, hogy a növény nemesitők céltudatos munkával milyen eredményeket értek el a kukorica, búza, zab stb. nevelésével, nekünk erdészeknek és felhasználóknak még messze kell eljutnunk, hogy az ujságpapirt még gazdaságosabban állitsuk elő. Ezért lenne fontos, hogy a termelők, a papirgyártók, a nyomdászok és aki a terméket használja és fizet is érte,az olvasók és a hirdetők, szorosabb kapcsolatot épitsenek ki egymással a jövőben. Ösztökélni kellene olyan találkozókat, ahol az emlitett iparágak szakértői kölcsönösen tárgyalnák meg azokat a problémákat, amelyek égetően fontosak a különböző szakterületeken. Kevés termelőt érdekel, hogy milyen az ujságpapir szabványa és melyek azok a farostok, amelyek tulajdonságai a legalkalmasabbak a jó papirhoz. Úgyszintén kevés nyomdász törődik azzal, hogy a papir milyen fafajból van, lényeg az, hogy ne legyen problémája a nyomtatásnál.
Számos probléma van mindenütt a papir gyártás és nyomtatás területén, de akadnak kiváló szakemberek is. Ezeknek az együttmüködése a jövőbeli siker titka. De maga az a tény, hogy ezek a problémák léteznek és beszélünk róluk, biztositék arra, hogy a jövőben is lesz ujság és azok a problémák, amelyek most léteznek előbb-utóbb megoldódnak. De az is biztos, hogy majd valami más jön helyettük.

-.-

EGY SOPRONI ÖREGDIÁK LEVELE MAGYARORSZÁGI KEDVES ERDÉSZ KOLLEGÁJÁNAK ÉS BARÁTJÁNAK. MAJOR RICHARD.

Nem is tudom hol kezdjem, azon kívül, hogy szeretettel küldöm üdvözletem. Talán mentegetődzéssel? De mégsem. Hiszen ami okom lenne, az kifogásnak egyik sem jó. Gondolatban úgyis együtt vagyunk, de valahogy a tollfogáshoz nem igen van lelkierőm.

Talán az irodai undor vesz rajtam erőt, mert ott reggeltől estig eleget írok, bár szakmai vonalon és kizárólag angolul - tehát ez sem a legjobb kifogás.....
Tavaly ősszel készültem vadászni, egy valamikori vadásztársam hozakodott elő az ötlettel, de mire eljött az idő vacilálni kezdett. Ezt látván én, nagy megkönnyebbülésére, azt javasoltam "hagyjuk jövőre". Igy aztán szépen felkerekedtem és elmentem magam. Úgy is leginkább magamban vadászgatok. Bár ez gyakran vadászatnak sem mondható, csupán puskámmal a vállamon bandukolok, hogy az erdők és hegyek üzenetét lélegezzem magamba, utravalónak.
Már évek óta valahogy nem úgy szívvel-lélekkel vadásztam, mint azelőtt, régen. S ez meglátszott az eredményen is. Ami tán még jobban bántotta a feleségemet, mint magamat. Szóval csendes reménnyel, elindultam másfél hétre, nem is túl messzire, jó félnapi hajtás. De ott, és akkor; mit sem sejtve, valahogyan váratlanul rátévedtem a "régi ösvényre". Szép vadászat volt. Esővel, sárral, napsütéssel, hózivatarral- október második felében. Szép számmal láttam őzeket, emellett medve és farkas nyomot és lőttem egy jó jávor-szarvas bikát. Igaz, volt egy kis szépséghibája, mert jobboldali lapátjának jó része le volt törve. Kissé meglepett a bika, mert őzre számítottam, s messzebb is voltam tőle, mint ahogy azt meglepetésemben gondoltam. Puskámban eléggé könnyü, őznek való lövedékek voltak, s mindezen gondolatok között, ahogy a bikát megláttam, s ahogy mutatta magát, nem is vettem észre a hiányos agancsot. Kb. 25o méterről lőttem de a lövés jó volt, mert néhány méterre összeesett.
Egyedül lévén sok munkám volt vele, míg megpucoltam és kihordtam, több mint egy napig tartott. Remélem a képek jók lesznek s majd küldök néhányat. .....
..... Eltelt a tél, megjött a tavasz s úgy volt, hogy az idén hazalátogatok hozzátok. Sajnos ezt a tervemet meg kellett változtatnom, s csupán feleségem Andreánkkal indult el, nekem itthon kellett maradnom ebben a bizonytalan gazdasági helyzetben. De reméljük, hogy ami késik az nem múlik.

Igy aztán magányomban a múlt héten úgy döntöttem, hogy felmegyek elrejtett kedvenc kis tavamhoz 4-5 napra horgászni; meg természetesen megnézni, hogy mit csinálnak a medvék a nagy hegyek havasi rétjein. Csütörtökön, május 31-én délben indultam el.
Úgy néz ki titkos kis tavunkból /melyet barátommal Kigyós Tónak kereszteltünk/ elfogytak már a pisztrángok. Oda valamikor valaki úgy telepitette be a halat, mert kifolyása nincs - igaz úgy is magasan van - források táplálják alulról, s így nincs ívásra alkalmas folyóvíz. Ezért kis halat itt még soha sem láttunk s a legkisebb pisztráng, amit ott fogtam 2-2 1/2 kg felé járt. No nem baj, majd ujra telepitjük, jó hely, sok táplálék van benne a halnak.
A tónál nem sokat időzhettem, mert már kora este volt, mire odaértem, s késő este mikor visszabandukoltam vadászkocsimhoz. Volt néhány medve nyom a tó körüli ingoványos fövenyen, ez az egész. Nem bántam, mert úgy is jobb szeretem a magashegységi mackókat, azoknak jobb a szőrük, pláne ha ilyen későn június elején megy az ember.
Pénteken délután felhajtottam a havasokba. Sok őzzel találkoztam, s elég szelidek voltak. Azóta, hogy itt jártam ez a vidék is sokat változott. Fogy az erdő és terjednek az utak, s kedvenc vadonom egyre beljebb húzódik. S mégis a havasok, és a még megmaradt rengeteg most is éppoly titkos sejtelemmel vesznek magukhoz lassan fogyatkozó éveimmel, mikor "haza" megyek.
Felértem a felső vágásba. Helyenként az erdei utakon még most, és nem rég engedett ki a fagy. Hófoltok mindenfelé, s helyenként a télvégi lavinák hótömege torlaszolja a hegyoldalt. De a hócsuszamlásokból már itt is ott is pattan ki a hajlékony éger, s a meghajlott fiatal fenyők. Mindenfelé üde kis patakocskák csobognak, hogy aztán helyenként vadvizekké duzzadva rohanjanak a völgy felé. Ébredezik a természet. Vizállós helyeken megcsap a "görény káposzta" fiatal hajtásának átható szaga. Már van mit enni a medvéknek. Imitt-amott fü is látható.

De érdekes, itt fenn hullatékot még nem látok.
Találtam egy jó helyet, egy elhagyott rakodó nagy rönkjei mellett, s ott hagytam vadászkocsimat. Vállamra a puskám, zsebembe egy kis majszolni valót, mert már nem jár messze a hegyek gerincétől a Nap. Lassan ballagva az út végére érek. Imitt-amott még madárdal is hangzik, s egy tréfás kis kolibri - a parti hegység e jellegzetes pöttöm szárnyasa - meg-megstukázza a betolakodót. Nagyot lélegzek s alig tudok betelni ezzel a csodálatos környezettel. A Nap sugarai már meredek szögben érnek, s a levegő áthatóan hűvös,mint az árnyékba borult belső völgyek kora esti ködjének lehelete.
Nagy tuskó, kiváló kilátó, de vigyázni kell nehogy gyantába ragadjak, a "duglasz" fenyő bőkezüen adja. Jó kilátás nyílik innen a völgyre és az oldalakra. Helyenként a nyugati kitettségü csuszamlásoknál már elment a hó, s az üde zöld arra mutat, hogy már ott fű is lehet - de a gleccser liliom már biztos hogy bontogatja sárga szirmait. Jó itt lenni. Távcsövezek a messzeségbe nézve s gondolataim még távolabb csaponganak. Kissé megütődve igazítom a szemlencséket, úgy látszik tavaly óta "javult" a látásom - vagyis jobban mondva távolabb jobb, közelre rosszabb /öregség hirnöke/. Örömmel üdvözlöm ezt a vadászoknál előnyös fogyatékosságot, hiszen mindig csodáltam élesebb szemü társaim megfigyelő képességét.
Most valami mozdul a belső völgyben, a széldöntés sarkában, ahol az öreg fenyvest felváltja a nyilásokkal szaggatott fiatal égeres. Medve. Barna és nagy. Magányos. Jobban szemügyre akarom venni távcsövemben, de már húzódik takarásba. Nem soká mutatta magát. Nem tudom grizly-e vagy fekete medvének barnaszínü változata. Ha grizly, akkor úgyis csak gyönyörködésre jó, mert ezen a vidéken már nem szabad őket lőni. Bármi is legyen holnapig várni kell, mert már száll le az este, s ahol a mackót megláttam az ide legalább 2 órai járás. Még vártam egy darabig, aztán megindultam visszafelé.
Mire kocsimhoz értem már jól sötétedett. Vacsora készítés közben látogatót kaptam, egy szép nagy, lapátfülü őzsuta kukucskált be hozzám, talán 10 lépésre kocsimtól.

Felkapcsolom a világitást, semmi. Kimegyek, semmi. Barátságosan nézeget. Talán érezte rajtam, hogy engem most a nagyszőrü mackók érdekelnek. Még egy darabig ott settenkedett, aztán szép nyugodtan elballagott, én meg vacsorához láttam. Drága az idő, elő kell mindent készitenі a holnapi útra, és pihenni, mert korán lesz ébresztő. Barátságtalan reggel. Június 2.-a. Visszajött a hűvös idő és ködbe borultak a havasok. Minden be van pakolva a nagy hátizsákba /packboard/, Zum rendszerü 50 X es nagyitású látcső és állvány, esőruha, kések, élesitőszerszámok, kisfürész, kötelek, fényképező felszerelés, stb. No természetesen ennivaló és zseblámpa, mert ilyenkor sose tudni mikor ér vissza az ember. Mire tegnapi kilátómhoz érek már világos van, a látási viszonyok elég türhetőek. Semmi mozgás. Lenn a völgyben a folyó, azon majd át kell mennem, mert ahol a medve volt az a másik oldalon van. Úgy döntök, hogy nem a vágás területen ereszkedek le a folyóig, mert az aljban nehéz lesz átvergődni a csuszamlás végén lévő sürü égeresen. Megpróbálunk itt fenn átvágni a csuszamláson ami még hó alatt van.

Át is vergődtem, helyenként derékig süppedve a hóalatti égeresbe. Néhol nagy vigyázva, mert jól hallom, amint a hó alatt zuhogva rohan a hólé. Az erdőben már könnyü volt, igaz jó meredek. 9 óra elmult, mire a folyó innenső oldalán egy jó figyelőhelyen leültem. A széldöntés közelről még érdekesebb. A régen ledőlt törzsek mind katonásan egy irányban fekszenek. A törzsek 1-1 1/2 m magasságban derékba törve ágaskodnak az ég felé. Most gondolom, lehet, hogy nem szél, hanem egy régi lavina döntés eredménye.

Vagy két órai üldögélés után eléggé kezdtem fázni. Mondom itt semmi sem mutatkozik, gyerünk megnézni a helyet, ahol a mackót láttam előző este. Egy rönk -torlaszon átkeltem a folyón, s óvatosan megkerestem a helyet. Friss ürülék, egyéb jelek, de a nyomokból nem tudom pontosan kivenni, hogy milyen medve. Még kis időzés után behúzódtam az öreg erdőbe s lassan cserkeltem a csuszamlások felé, melyeken bár mozgást előző este nem láttam, de biztatónak tüntek. Tavasszal itt van táplálék legelőször.

Kissé sajnálkoztam a gleccser-liliomok hiányán, mig végre a harmadik nagy csuszamlás erdőmenti rétjein ráakadtam a Canadai magashegységi őserdők eme pompás kis lakójára. A felhős, ködös időben bólogató kis virágok nem a legjobb fényképészeti alanyok, igy búcsút vettem tőlük, hogy visszaváltsak az öreg fenyvesbe. De nicsak, V alamilyen nyom. Őz? Talán.
Amint beljebb érek , egy helyen a moha frissen fel van vágva; úgy nézem széles mancstól eredő. Ez nem őz; magamban. Megállva nézem. - Nem sűrű az erdő. Öreg óriások, s közöttük mindenféle korosztály, cserjék, füvekkel kevert süppedő mohaszőnyeg. Imitt-amott egy-egy kidőlt matuzsálem. Itt még balta sose járt, de már meg vannak számlálva fogyatkozó napjaitok.
Kissé előre görnyedve hajlok a nyom fölé. Csönd van. Itt még a lenge szellő sem kergeti a fátyolos ködöt. Talán csak az egyre zsugorodó hófoltok táplálják a tavasz - még ősziesnek tetsző reggeli páráját.
Érzem a figyelő tekintetet, amint az ösztönös reakció előrehajló gerincemet biztos lassúsággal felfelé fordítja, s tekintetem minden habozás nélkül, mintha csak zsinóron huznák - két sárgán izzó szempárba kapcsolódik.
Mohos sziklatömb mellett, kidőlt fának korhadó gyökereit borító földhalom; jobbról nagyobb fa törzse, balról cserjék és erdei újulat koszorújába olvadó mozdulatlan, de feszülten figyelő medve fej. Öreg kanmedve, nagy, széles feje. A test nem látszik, csak a fej.
Itt vagy, lám. Elengedtél magad mellett. Talán, hogy mögém kerülj? De a szemeid túl lekötelezők, s most farkas-szemet nézünk.
Nincs messze. Talán 30 lépés. Nem grizly. Fekete medvék, sötétbarna változata. De a feszült légkörből érzem, ha grizly lenne az sem okozna változást a szereposztásban. Az a medve, amelyiknek van bőven ideje eltünni, de mégis marad, annak van valami szándéka a maradásra.
Nézzük egymást, amint emelkedek fel a nyomról szerves részévé válva tekintetemnek, kiegyenesedve a nagy medvefej betölti puskám távcsövének látómezejét.

Két ikerfej egymáson, amint nyitott balszemem ráhelyezi kicsinyitett mását a távcső felnagyitott medvefejére. A robbanásra már nem is emlékszem, csupán arra, hogy mostmár látom a nagy testet a lehanyatlott fej mögött. Majd köhögés szerü hörgés. Csendben állok azon kapva magam, hogy a mohára esett fénylő rézhüvelyt nézem. Aztán ismét az összerokkant mackót, bár innét csak egy kis részét látom. Ismétlésre nem lesz szükség.
Kissé más irányból közelebb húzódom. Most jobban látom; a test még rázkódik a lehanyatlott nagy fej mögött, még néhány perc; és az utolsó rándulás. Odamegyek hozzá, és töretet keresek. Kettőt, mert az egyik neked megy majd a levélben. A friss, sötét piros vér még gőzölög a fenyőtöreten, de már lukas erdészkalapom mellett, amint kezemben levéve megilletődve tartom félhangosan az erdészhimnusz meghamisitott szövegére, mert az eredetiben medve nincs.
Több idő nincs szentimentalizmusra, mert nagy munka előtt állok, de előbb még a fényképezés. Nem sok a fény az öreg erdőben, rá kell nyitni a lencsét amennyire csak lehet, a fókusz kissé kritikus, de a mélységélesség nem. Megpróbálnám a mackót világosabb helyre húzni, de jóformán megmozdítani is alig tudom, feladom.
Mire a nyúzást befejeztem estébe hajlott a délután, közben kissé megjavult az idő. Éles a nyúzókés, lassú a munka. Vigyázni kell a szép bőrre. Közben-közben hóban mosom késem és kezem nehogy rászáradjon a vér. A lenyúzott bőrt, majd a kifejtett java húst is a hóra teritem, ott jól hűl. Bosszankodom, hogy a törött bors Vancouverben maradt, mert az védi a húst a legjobban a rovaroktól és ragadozóktól is.
Most döbbenek csak rá, hogy milyen éhes vagyok. De mielőtt még ennék, kicsit körül kell nézni, hogy hol vagyok s milyen messze az úttól. Néhány perces tájékozódás után örömmel állapitom meg, hogy közel vagyok az innenső oldalon behozott uj feltáró úthoz.
Visszamentem egy kis patakhoz, amit délelőtt kereszteztem, röviddel a lövés előtt. Régóta esett ilyen jól a kenyér, a szalonna, a vöröshagyma, majd egy kis kolbász, narancs, csokoládé

s a havasok kristály vize.
Hét óra tájban a bőr már ott lógott a feltáró út mellett egy fán. A hús mellett néhány ruhadarabom, meg a kilőtt hüvely maradt őrnek. Mostmár mehetünk a kocsimért.
Sajnos a feltáró út a végétől vagy 2-3 km-re el volt torlaszolva, így egészen behajtani nem tudtam. Először bementem a húsért. Az öreg erdőben már majdnem sötét volt. Valami nagy ragadozó őgyelgett a közelben amint a húshoz értem, nagy ágak roppantak. A puska megint kéznél. Kelletlenül. Nincs most idő ujabb kalandra.
Rászóltam a tolakodóra; nem jött. Nem mondom. Elszoktam már az ilyen cipekedéstől. Elég volt kivinni a húst, majd a bőrt.
Táborhelyemen a bőrt már sötétben sóztam le. S mire vacsorámhoz láttam már új körbe kezdett a kismutató.
Másnap reggel előbb keltem, mint terveztem, de a kocsin volt egy kis javítani való. Még az a jó, hogy észrevettem idejében.
Mielőtt indulok még néhány kép. Bár azok a képek, amiket innen hordok magamban, s az a néhány új, amit az elmult három napban magamba vétem, nem filmre másolható.
Ahogy visszanézek a távoli ködbevesző gleccserre, mely ide is még legalább másfélnapi járás, régi napok letünt emlékeit idézem. 10-15 évvel ezelőtt még itt nem voltak utak. Nem tudom, hogy az a magabiztos barna grizly, amellyel a gleccser aljában találkoztunk, vajjon még őrzi-e birodalmát? Mind megannyi pillanatkép. Jó emlékezni. De mostmár menni kell, ha minden jól megy, tán a bőr még ma este a bőröshöz kerül.
Majd visszajövök megint. Talán jövő nyáron. Lehet, hogy hosszabb időre, fel a gleccserre. Mert azt még sosem kutattuk át alaposan. Mindig kifutottunk az időből.
Még egy pillanat, utoljára. Mostmár a visszapillantó tükörből. A fülem már érzi, hogy jól lefelé megyünk.
Hahó. A viszontlátás reményében.

.....

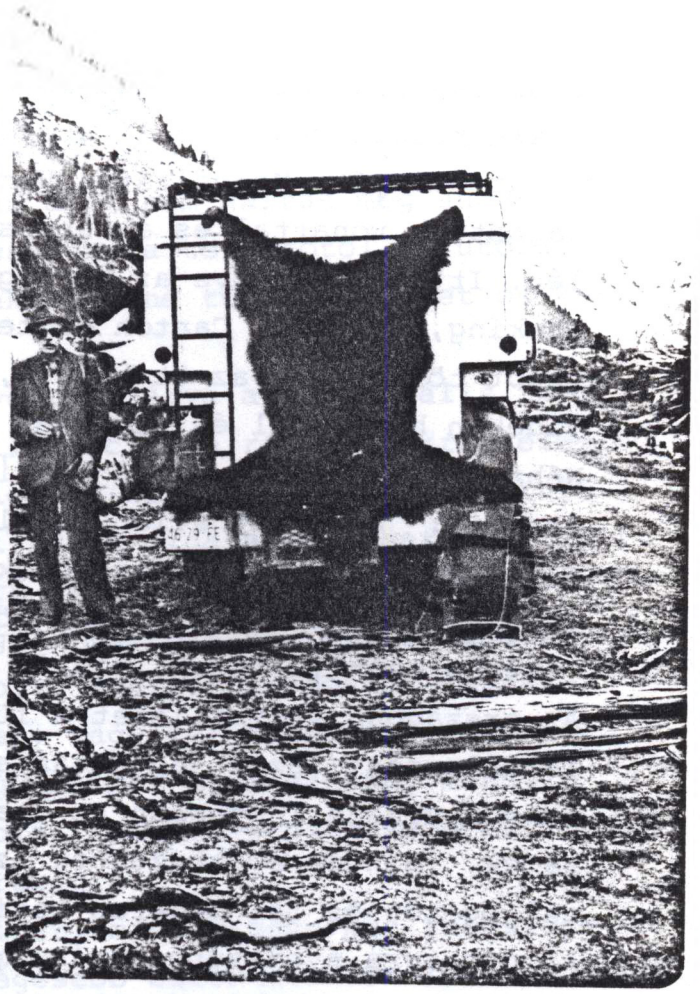

VISSZAPILLANTÁS KINÁRA. BARAKSÓ JÁNOS.

1982 tavaszán egy 19 tagú meghívott Észak-Amerikai tudományos csere küldöttségben volt szerencsém keresztül utazni Kinának 9 tartományát. Mongóliától Hongkong-ig mintegy 7.500 km-t zigzagoztunk vonattal és autóbusszal főképpen az ország keleti felén. Itt-ott érintve az ország legnépesebb városait mint; Nanking, Sanghai, Canton és természetesen Pekinget, ahol nyolc napot töltöttünk az öt hétből, de időnknek nagy részét kint vidéken bányáknál és erdőkben töltöttük el.

Néhány tolvonással dióhéjban így foglalnám össze az ország jellemzőit: végellathatlan területek, kopár hegyvonulatok, óriási sivatagok, végtelen búzatáblák, megszámlálhatatlan elárasztott rizstáblák, óriási újgátak, hömpölygő egyenruhás embertömegek és kéménynélküli házak, viskók és paloták.

Az országban érezni lehet a lüktető megújulást /talán csak fellélegzést/ amit legjobban a szédületes mértékü épitkezés tükröz vissza legjobban az utak, hidak, házak, bérházak és üzemek. /Minden épitkezésnek az első fázisa, hogy tégla vagy vályog két és fél méteres keritést húznak körül./

Az országra nyomasztóan rányomja bélyegét a hihetetlen levegő és viz szennyeződés /pollution/ különösen a nagyobb városok környéke, mint például Pekingre, ahol a sárgafolyó völgyének az agyagos finom pora keveredik azzal az óriás tömegü üzemi szennyező anyagokkal és nemcsak, hogy rendkivülien irritáló a szemnek és toroknak, de az egyik biológus megjegyezte, hogy Pekingnek több, mint 200 km-es környezetében nem él semmiféle madár, vagy hal a természetben.

A kinaiak kulturélete sokszor egyoldalúnak tünik az európai ember számára, de klasszikus operáik /kinai/ és a nagyon közkedvelt akrobatikus szinházaik mindig teltháznak örvendenek. A több mint 4.000 éves kultura maradványai rendkivülien gazdag, főképpen müvészeti tárgyakban, annak ellenére is, hogy háborúskodások és forradalmak és egyéb viszálykodások a megmaradt anyag százszorosát pusztították el. Különösen nagy értékeket rejtenek az uralkodók temetkezési kriptái, amelyeknek

nem láttam kecskét legelni de sok libát és kacsát legeltetnek, amelyek azt hiszem, hogy sokkal alaposabb tarolást végeznek az erdőterületeken, vagy az erdősávokon.
Itt kell megjegyeznem, hogy utazásunk idején volt Kínában a fásitási-hét kampány és erdészeti hátterem lévén a csoport kinevezett 3 fenyő szakszerü elültetetésére, amely Zhengzhou-tól kb. 50 km-re Hung Xa Ping bányaváros ka kulturháza előtt történt két Thuja-fajta és egy 6-7 éves lucfenyő / a legközelebb álló fafaj magyarországi és kanadai fafajainkhoz, amit sikerült felhajtani./ elültetésével történt meg.
A bányamüvelés és bányakutatás ugyanúgy kevés átmenet nélkül a két szélsőséget képviseli: A meglepően korszerüen bányagépekkel folyó korszerű bányamüvelést láthatjuk /főleg nyugati gépek, Svéd, Olasz és Német/ és itt-ott primitivebb lekoppintott kinai gépekkel. Ugyanakkor látjuk egyes eldugottabb helyeken a keskeny tárnák kézzel fejtett és kosárban a vállon /kuli/ érc-közelitést sok kisebb bányában.

Amint értesültünk bányaiparuk az "ipari forradalom" listáján az első helyeken foglal helyet.
Itt távolkeleten éreztem az igazi távolságot mindkét hazámtól és az leírhatatlan, hogy itt ebben a rendkivüli idegenben milyen forró érzés futja át az ember szivét, amikor mint erdész felismeri ugyanazt a fenyőfajtát, vagy virágot, amelyet már a soproni botanikus kertben jól megtanult, vagypedig mint bányász felfedezi a kinai bányák többszáz méter mélységében ugyanazokat a már otthon is jól ismert érc-kristályokat és köveket, hogy ezzel is bizonyitsuk tudományosan; hiszen minden különbség csak a körülményeken alapszik.
Búcsúzásul: A Kinai Nagyfalon az őrházak udvarában a falba vésett több, mint kétezer éves 400 törzsnek írásai között hiába kerestem a finn-ugor hasonlatosságot, hogy valami igazolását találjam őseink eredetének.

-.-

THIRINGER JÁNOS 93 ÉVES. DR.JABLÁNCZY SÁNDOR.

Nagyrabecsült Ultra-Veteranissimus Firmáink felderitése során sikerült megtudni, hogy Thiringer János okleveles erdőmérnök bátyánk teljes szellemi épségben élte meg novemberben kilencvenharmadik születésnapját. Adjon a Jó Isten erőt, jókedvet még sok évig! Neve és élete gazdagítani fogja Emlékkönyvünket, ahol százat is meghaladja az 56-osoknál idősebb Selmec-Soproni erdőmérnökök száma.-
Svédországban él 1958 óta. Neve ismert volt hazánkban egyedülálló munkája révén az erdei fák magkereskedelmi terén. Selmecbányán kezdett tanulmányait Sopronban fejezte be 1920-ban Farkas Jenővel és Balogh Elekkel együtt, akik az emigrációban hunytak el. János bátyánk 80-éves koráig elismert sikerrel szolgálta Linné gőteborgi botanikus kertjében a svéd erdészeti kutatást a gomba-betegségek tárgyában. Hazánkat el kellett hagynia, mert a szovjet megszállással járó változás kisajátitotta mind a két magpergető üzemét és erdei csemetekertjeit.

-.-

A VANCOUVERI MÜSZAKI ÉRTELMISÉG TALÁLKOZÓJA.

PÁL SÁNDOR.

A British Columbiai Magyar Mérnökök Szövetségének és a Soproni Erdőmérnökök közös rendezésében, június 23.-án, szombat este került sor, egy vacsorával és tánccal egybekötött ismerkedési estre, a North Vancouveri Canyon Garden étteremben. Mindenki nagyon jól érezte magát, a vacsora és a hangulat kitünő volt. Megjelentek száma kb 60 volt és ebből kb 30 % a Soproniakat képviselte.
Az est célja az volt, hogy közelebbről megismerjük egymást, s a szakmai vonalunkat, feltárva problémáinkat, nagyobb egységben és összefogásban tudjuk egymást segíteni, a lehetőségekhez képest. Összejövetelünknek már meg is volt az ered-

ménye, az ujonnan bevándorolt mérnököknek sikerült állást szerezni. Tehát el tudtak indulni az itteni életben, s a legnehezebb dolgot, az első állást, kanadai gyakorlat nélkül megkapták. Ez köszönhető az estén is résztvevő magyar mérnök vállalkozóknak, akik mindig készséggel segítettek eddig is. Most még többet tettek, mert ilyen rossz helyzetben még nem volt a kanadai műszaki értelmiség, munka lehetőség szempontjából, mint most.
Mindenki örömmel üdvözölte a találkozót és külön öröm volt, hogy az Erdőmérnökök olyan szép és lelkes tagsággal jelentek meg. Reméljük, hogy az új év elején megrendezésre kerülő másik rendezvényünkre is legalább ennyien, vagy még többen el fognak jönni, ezzel is hirdetve a magyar összefogást.

-.-

PIKNIK SZÁSZÉKNÁL. MAJOR ARANKA.

Gazdagon szórta sugarait a szeptember végi nap Vancouverre, és környékére, mintha csak nekünk az elkésett piknikezőknek akarna kedveskedni.
A hagyományos soproni pikniket az idén kissé megkésve ugyan, de megtartottuk. Szászék meghivására, Maple Ridgen. A korai ébredők már a magyar mise után indultak útnak, a kényelmesebbek délután, köztük mi is Ágh Mária - Andrea leányunk, és Kinga barátnője kiséretében. Papa és leánya az útravaló muzsikában megegyeztek: egy opera - egy rock music, igy mindenki megelégedett volt, és az egy órás út kellemesen telt.
Ahogy Haneyt elhagytuk Albionnál rátértünk a 100-as útra. Hangulatos vidék, mintha csak a Dunántúlon járnánk, fenyő, nyár, burjánzó bokrok, az ősz minden színe váltogatja egymást, már csak a Lőverekben nyíló ciklámen hiányzik. Talán jövőre, ha ismét ott piknikezünk Szászék arra azt is meghonositják.
Bejáratuk a régi Turista házhoz hasonlit azzal a különbséggel, hogy az otthoni fenyőket itt a cedarok helyettesitik.

Ahogy kiszálltunk az autóból Márikával azonnal háznézőbe mentünk. A mitoszbeli Árgusnak száz szeme volt, mi ezer szemmel vizsgáltuk Szászék különös építésü szép otthonát.
A kert hátsó részében a hatalmas éger fák alatt mintegy 55-60 vidám soproni barát gyűlt össze. Az asztal körül egy koszorúra való szép asszony válogatott a finomabbnál finomabb falatokban. A tűz körül férfiak, gyerekek szalonnát sütöttek, sőt az ügyesebbje még kukoricát is. Hogy csak egy párat emlitsek pogácsa, fánk, gesztenye püré, ez utóbbit olyan jó étvággyal fogyasztottuk, mintha Sopronból importálták volna.
A férfinép körbe gyalogolta a házigazdával erdejük egy részét. Néhány bátor kisfiú is csatlakozott, de csak hamar visszaforditották őket a méhek, (gazdagitva) jó pár csipéssel.
Hihetetlenül lelkes kis magyarjai és cserkészei vannak a második generációnak. Akiket talán Sopron azért vonz, mert szüleik onnét jöttek az új hazába? Ki tudja?
Ez a szó Sopron mennyi emléket ébreszt fiataljaink lelkében?
Öröm őket bálokon és összejöveteleken látni. Most már nem kell attól félnünk, hogy a régi hagyományainkat vajjon kik fogják ápolni.
Alkonyodik, befelé indulunk, a kandallóban vígan pattogó tűz mellé. Kellemes, családias légkör, de jó is néha együtt lenni. Sajnáltuk akik nem tudtak köztünk lenni. A lenyugvó nap utolsó sugarai megcsillantak a szoba falán lévő Mühl Ali bácsi soproni festő városTornyán, már csak a Juliánum esti harang szava hiányzott. Lélekben, és gondolatban otthon voltunk.
Köszönjük Julikának és Pistának ezt a kedves délutánt. További jó egészséget, és Isten áldását kérjük munkátokhoz.

-. -

A NEGYEDÉVESEK HUSZONÖTÉVES TALÁLKOZÓJÁRÓL. DIBUZNÉ - BRUCKNER JUTKA.

Az elmenteknek járó tiszteletből az első szót Ottóhoz intézem: Isten Veled. Jó vadászást és természetjárást kivánok az égi mezőkön. Köszönjük szépen, hogy földi életed vége előtt négy nappal még elhoztad közénk bájos feleségedet és aranyos kisfiadat.

A második szó, úgy érzem, Bellának és Sanyinak jár, akik tágas, de mégsem tömegjelenetek céljára épitett házatokba meg mertétek hivni ezt - a még őszülő fejjel is - kiszámithatatlan bandát. Én valami szimbólikusat látok abban, hogy igazán nem könnyü kezdés után 25 év alatt, vasszorgalmatokkal, ügyességtekkel és merész vállalkozó szellemmel oda értetek, hogy 21 évfolyamtársatokat és majd megannyi feleségüket bőséges lakomára, italozásra tudtatok meghìvni, és még talán nem is kellett utána egy hónapig babon és krumplin élni.
Haj, emlékeztek a fejenként együvegsörös "partikra", ahol héjas mogyorót ettünk, mert az tovább tart, és mikor a "kintvacsorázás" a "White Spot"-ot jelentette? Aki erre azt mondja, hogy " Jaj, de akkor fiatalok voltatok, nem sirjátok viszsza az ifjuságtokat?" annak azt válaszolom: "Láttátok volna, hogy milyen bolond fiatalnak éreztük magunkat ezen a 25 éves találkozón. Rá se rántsatok a ráncokra, pocakokra, ősz meg éppen félig tarvágásra, vagy szálalásra került egykori sörényekre, mely utóbbit ugyan jobbérzésü hölgyek hajfestékkel ápolgatnak négyhetente."
De visszatérve a lényegre: a szó, amit Horváthéknak szántam az, hogy: Nagyon szépen köszönjük Bellus, Sanyi, u.m. Sheribel hiszen még szép ifjuasszony kislányotok is hazajött a vendégfogadó házat melegebbé tenni.
Itt köszönjük nagyon szépen Vigyoréknak, no meg aki még segitett, hogy megszervezték az összejövetelt. Az aranyos kisfiúknak is, akik föláldoztátok a napotokat és az esőben irányitottátok a parkolást, stb.

A kivülállókhoz nem szólok, hiszen nagytiszteletü Tanárainknak és az Isteni Firmáknak ilyen alantas téma, mint a negyedévesek találkozója ugysem érdekfeszitő, s a baleknak kuss. Nos, akkor még azok vannak hátra, akik jelen voltak és akik nem.

Akik ott voltatok: Fiuk, / s ez alatt lányokat is értek/ hej de jó volt látni, megölelni benneteket. Ezeknek a bál másnapján rendezett találkozóknak ördöge van /főleg, ha párszor lelátogatunk Sanyi pincéjébe is/. Nem akarok ujjal mutogatni azokra, akik sok év után, hogy eljöttek a bálra, meg sem ismerték a fél évfolyamot, de bezzeg másnap délután két órakor: "Gyerekek; igaz az, hogy nem tegnap találkoztunk utoljára a UBC-n, vagy talán éppen Tamás bácsi fertelmes hirü konyháján?" Fogadok, hogy a társaság fele ma már öt perc alatt elfelejti, hogy hova tette a szemüvegét /én biztos, pedig ugye emlékeztek, hogy én voltam a legfiatalabb az évfolyamon, amit mostantól kezdve egyre sürübben fogtok hallani/, de azt a reggelt ki felejtette el, mikor Vancouver ködös utcáin érdeklődtünk, hogy vajjon "Pali bácsi mit csinál?". Lehet, hogy roszszul emlékszünk, de emlékszünk, és ez a lényeg, apróságokra nem adunk.
Az is olyan kedves dolog, hogy mostmár az"importált" asszonykák is olyan jó barátok, persze összeforrtak a közös szenvedésben. Már ők is egy kör tagjai: "A negyedévesek családi életének szenvedő alanyai".
Le a kalappal mindenki előtt, aki egyéb dolgait félretéve, vette a fáradságot, időt és költséget, hogy megjelenjen.
Hát még azok, akik fényképezőgépeiket is elhozták, s állandóan zaklattak bennünket, hogy most ide álljatok, most oda, csináljunk egypárszáz képet, mutassuk meg az otthon végzetteknek, hogy mi bizony egy szemet sem öregedtünk.Üdvözöllek mindannyiótokat. Hogy megy az S.R.?

És végülis, de nem utolsó sorban: Évfolyamunk azon osztályidegen,ideológia által félrevezetett tagjai, akik nem tudjátok hol a helyetek minden ötödik év második októberi vasárnapján. Fel a fejjel, van még remény, Krisztus értetek is meg-

halt a keresztfán. Eltöröltetnek a ti büneitek csak térjetek jó útra. Talán csak nem fog visszatartani benneteket ezután egy kis betegség, 104°-os láz, "Board of Directors Meeting", három napi utazás, vagy 1600 dolláros utiköltség?
Mikor az évfolyam hiv; jönni kell!
Mi földi halandók már meg is bocsátottunk nektek. Nagyon hiányoztatok. Jó lett volna titeket is a tüdőnkre boritani. Legtöbbőtök fog majd előbb-utóbb találkozni valakivel, aki ott volt, s az majd elmeséli nektek, hogy is volt ez a nagyon rövidnek tünő nap. 21-en voltunk és 15 feleség. Remélem 89-ben többen leszünk.
U.i. Megsúgom, Jóska azt mondta mikor megkért, hogy irjak: "fél oldal elég lessz". Ja Jóskám; lusta vagyok, de szükszavú nem. Még azt is ide kell irnom, hogy a fentiek egyedül és kizárólag az iró gondolatai, amikért az teljes felelősséget vállal. Engem ne közösitsen ki senki azért, hogy más nevében szóltam.

Üdv az Erdésznek!

-.-

E R D É S Z G Y Ü R Ü K .

Mivel többen érdeklődtetek, hogy mennyibe kerül az erdész gyürü mostanában, felhivtuk a Persian Arts and Crafts tulajdonosát, s a következő választ kaptuk:

10 karátos arany 500 dollár,
14 karátos arany 650 dollár,
18 karátos arany 750 dollár.

Az otthoni ezüst gyürü most 3-400 forintba kerül és kapható Hartai István ötvösmesternél Budapest, V., Kigyó u. 2., I. emelet.

SZERKESZTŐSÉG!

MÁSODÉVESEK TALÁLKOZÓJA 1985-BEN. PENDL FERENC.

Az 1980-ban megtartott 20 éves találkozónkon abban egyeztünk meg, hogy a 25 éves találkozót is rendezzük meg. Nos, az 5 év gyorsan eljárt és ismét szervezkednünk kell, ha jövő őszszel találkozni szeretnénk. Azt javasolnám egyenlőre, hogy a találkozót megint a bál utáni napon tartsuk. A helyről és más részletekről majd időben gondoskodunk. Ha előzőleg javaslataitok vannak, küldjétek el a szerkesztőséghez, vagy hozzám személyesen. A Vancouver környékén élő évfolyamtársaimat pedig felkérem arra, hogy aktivan vegyenek részt a találkozónk megszervezésében.

-.-

M E G H I V Ó.

Gyertek el a hagyományos évente megrendezett szakestélyre és baráti találkozóra házastársaitokkal együtt.
Dátum: 1985. február 9.
Hely: Riverside Room
Canyon Gardens
3381 Capilano Road
North Vancouver.
Idő: 6:00 - 7:00-ig koktél.
7:00 órakor vacsora.
Vacsora után rövid informális szakestély, elnök választás, soproni diák nóták, stb.
Ezt követően éjfél után 1-ig tánc.
Mindnyájatokat szeretettel várunk. Szándékodat január 29-ig jelentsd be Kocsis Tibornál telefonon 689-5887, vagy a következő cimen: P.O.Box 3012, Vancouver B.C. V6B 3X5.

Üdv az erdésznek.
KOCSIS TIBOR.